

Л Е О Н І Д
О В С І Й О В И Ч
МУЧНИК

ВИСТАВКА
ТВОРІВ ХУДОЖНИКА
ЛЕОНІДА ОВСІЙОВИЧА
МУЧНИКА

КАТАЛОГ

ОДЕСЬКЕ КНИЖКОВЕ ВИДАВНИЦТВО
1963

50 років творчої діяльності

УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ

П. — полотно.	Д. — дерево.
К. — картон.	О. — олія.
П. на к. — полотно, наклеє- не на картон.	Акв. — акварель.
Пап. — папір.	Р. — рік.

Розміри експонатів показані в сантиметрах, перша цифра означає висоту.

Каталог склав старший науковий працівник
Одеської державної картинної галереї
Л. Н. Калмановська

Виставка організована Управлінням культури
Одеського промислового облвиконкому,
Одеським обласним відділенням спілки
радянських художників, Одеським обласним
товариством художників.

ВІДОМИЙ художник і педагог Леонід Овсійович Мучник належить до старшого покоління українських радянських митців.

Народився він 1896 року в м. Одесі. Ще в початковій школі хлопець захоплюється живописом, а 1911 року вступає до Одеського художнього училища, де навчається під керівництвом видатних педагогів К. К. Костанді та Г. А. Ладигенського.

Молодий художник мріє про Петербурзьку Академію художеств. Закінчивши училище по першому розряду, він має право вступити до Академії без іспитів, та імперіалістична війна перешкоджає здійсненню його намірів, і юнак змушений іти на фронт.

1919 року Л. О. Мучник вступає до лав Червоної Армії і бере участь у боях проти білополярів та петлюрівців. Після закінчення громадянської війни він повертається до рідного міста і продовжує навчання в щойно створеному художньому інституті у видатного художника Павла Гавриловича Волокідіна.

Реалістичні традиції, які інститут унаслідував у училища, дружба з П. Г. Волокидіним мали великий вплив на формування передових поглядів молодого митця. Враження від війни та революції, численні розповіді учасників подій 1905 року, героїзм російських моряків залишили в душі художника глибокий слід. І не випадково однією з основних тем його творчості стали революційні події на Чорному морі. Співєць мужності радянських моряків, він створює і ряд картин, присвячених буремним рокам Великої Вітчизняної війни.

Вже в студентські літа Л. О. Мучник бере участь у виставках товариства імені К. К. Костанді. В 1934 році на VI всеукраїнській виставці у Києві було показано його картину «Підвіз провіанту до панцерника «Потьомкін» у 1905 р.». Художник вперше звертається тут до однієї з найяскравіших сторінок революційного минулого Чорноморського флоту. В жанровій сцені уміло передано героїзм трудящих Одеси, їх нестримне бажання допомогти повсталим потьомкінцям.

Життєво правдиві образи моряків, різноманітність характеристик, чудовий натюрморт, блиск моря — все це надає картині оптимістичного настрою. Глядач гостро відчуває те піднесення, яким був охоплений одеський пролетаріат в перші місяці революції 1905 року.

Манера виконання тут широка, вільна і разом з тим точна в деталях і малюнку. Все це відповідає героїко-революційному пафосові картини.

Як перший значний твір на історико-революційну тему, картина була удостоєна першої премії Раднаркому УРСР, зайнявши почесне місце в складному процесі ствердження принципів соціалістичного реалізму в українському радянському мистецтві.

До картини було створено багато етюдів та ескізів. На жаль, вони, як і численні твори 30—40-х років, в переважній більшості не збереглися.

Через три роки з'являється друга картина Л. О. Мучника, присвячена тій же хвилюючій темі революції — «Повстання на крейсері «Очаков» (1937). Центральне місце в творі займає романтичний образ керівника повстання лейтенанта Шмідта. Він підноситься над моряками, які напружено слухають його промову. Ясна, реалістична композиція дає можливість побачити всіх учасників повстання, зрозуміти розстановку сил на кораблі.

Героїзм чорноморців в роки громадянської війни знаходить своє відображення в картині «Затоплення панцерника «Свободная Россия» в 1918 р.», («Загибель ескадри», 1938).

Експонована на виставці «20 років Червоної Армії», вона була схвально оцінена художньою критикою кінця 30-х років. Деякі хиби в малюнку і монотонність колориту перекриваються загальною схвильованістю дії. Дивлячись на картину, переживаєш разом з моряками гірку необхідність затопити ескадру, щоб не здати її ворогу. Уже тут з'являються елементи драматизму, що посилюються в творах художника воєнної і післявоєнної доби.

Велика Вітчизняна війна вносить нові теми в творчість Л. О. Мучника. Виникають задуми картин, в яких художник хоче показати хоробрість, мужність і самовідданість радянських людей, що боролися за незалежність своєї Батьківщини.

В основу картини «Десантна операція в районі села Григор'ївка» (1948) покладено дійсний епізод з історії оборони Одеси. Десант було організовано проти німців, які в жовтні 1941 року закріпилися в селі Григор'ївка і звідти обстрілювали місто.

В енергійному русі катерів, у ритмі хвиль, в стрімких постанях моряків-десантників правдиво передано ту швидкість та напруженість, з якими провадилась ця небезпечна операція.

Картина «Ми ще повернемося!» (1947) — це живописна розповідь про долю захисників Одеси, які останніми покидали місто після багатомісячної впертої боротьби. Разом з ненавистю до ворога на обличчях моряків можна побачити глибоку віру в перемогу. Про це свідчить і назва картини, і вся її образна структура.

З 1949 по 1957 рік Л. О. Мучник працює над монументальним полотном «Повсталі потьомкінці виносять тіло Вакулінчука на берег».

Наполеглива багаторічна праця по вивченню історичного матеріалу дала можливість художнику достовірно передати атмосферу революції 1905 року, створити правдиві, індивідуальні характеристики учасників повстання, підкреслити їх

силу, сміливість і організованість, відтворити ту історичну обстановку, в якій відбувалося повстання.

На обговоренні Всесоюзної художньої виставки 1957 року у Москві, де експонувалася картина, народний художник СРСР Б. В. Йогансон назвав картину хоровою композицією, що справляє сильне враження своїм реалізмом, закінченістю, вмінням донести до глядача напруженість дії.

Новим в цій роботі було прагнення митця органічно поєднати драматичне та героїчне.

У всіх історико-революційних творах художника велику роль відіграє море. Спокійне і бурхливе, вкрите темними хвилями і оксамитне, воно завжди присутнє в картинах, створює особливий настрій, підвищує драматизм дії.

Як художника-мариніста, Л. О. Мучника цікавлять життя та труд чорноморських моряків, рибалок, портовиків, судноремонтників. Серед кращих слід назвати «Свіжий вітер» (1936), «У відкритому морі» (1954) та інші.

Особливо плідними для творчості художника стали два літа, проведені ним у Криму (1950 і 1955 роки). Яскрава, своєрідна природа півдня повністю захопила художника і знайшла своє відображення в багатьох сонячних, колористично насичених пейзажах та картинах: «Пушкінська скеля», «Вид на Ай-Петрі», «Ай-Далари» і т. д.

На протязі 35 років Л. О. Мучник веде велику педагогічну роботу: спочатку в Одеському художньому інституті, а згодом в Одеському художньому училищі. Своїх учнів він виховує на принципах правдивого відображення дійсності, досконального вивчення природи, завжди допомагає їм розкрити власну індивідуальність. Його вихованнями були такі різні за творчим почерком художники, як М. Хмелько, Ф. Кличко, О. Ковальов, А. Ацманчук, М. Тодоров, В. Власов, К. Ломикін та багато інших. Свій великий педагогічний досвід він передав і колективу викладачів училища. В 1935 році Л. О. Мучника було призначено професором живопису, малюнку та композиції.

Леонід Овсійович Мучник залишався послідовним реалістом. Як художник і педагог, він чимало зробив для розвитку українського радянського мистецтва.

На цій першій персональній виставці, присвяченій п'ятидесятиріччю творчості Л. О. Мучника, представлено більше 160 робіт, що зберігаються в музеях України та у художника.

Революційне минуле чорноморських моряків, життя та труд рибалок, краса моря завжди були і залишаються невичерпним джерелом натхнення художника Леоніда Овсійовича Мучника, джерелом його нових творчих задумів.

РАННІ РОКИ.

Етюд. 1913. К., о. 12×16.

Вечір. 1920. П. на к., о. 11×15.

На пляжі. 1922. Фарфор, о. 6×10.

Прибій. 1922. Фарфор, о. 9,5×15,5.

1930-ті роки.

Підвіз провіанту до панцерника «Потьомкін» у 1905 р.
1934. П., о. 196×325.

Підвіз провіанту до панцерника «Потьомкін» у 1905 р.
Ескіз. К., о. 30×46.

Жінка у червоній сукні (Портрет Ольги Михайлівни
Романської). 1935. П., о. 176×111.

Свіжий вітер. (Буря на морі). 1935. П., о. 157×210.

Арбузна гавань. Етюд. П., о. 30×46.

Повстання на крейсері «Очаков». 1937. П., о. 213×330.

Повстання на крейсері «Очаков». Ескіз. П., о. 75×100.

Декоративний мотив. 1938. К., гуаш. 15×20 (овал).

Декоративний мотив. 1938. К., гуаш. 8×11 (овал).

Затоплення панцерника «Свободная Россия» в 1918 р.
1938. П., о. 160×273.

Загибель ескадри. Ескіз до картини «Затоплення пан-
церника «Свободная Россия» в 1918 р.». П., о. 75×100.

Кінбурнська коса під Очаковом. К., о. 29×40.

Підмосковний етюд. Д., о. 18×24.

Революційна Іспанія. Ескіз. П., о. 15×19.

Старий. Етюд. К., о. 64×40.

1940 рік.

Декоративний мотив. К., о. 16×24.

Декоративний мотив. К., темпера. 14×27.

На пляжі. К., о. 17×31.

1942 рік.

Везуть «язика». Д., о. 40×60.

Оборона Волгограда. Ескіз. I варіант. К., о. 39×49.

Оборона Волгограда. Ескіз. II варіант. К., о. 35×49.

Спіймали диверсанта. Ескіз. Д., о. 14×20.

Ялтинський порт. П. на к., о. 25×35.

1943 рік.

«Ми ще повернемося!». Ескіз. I варіант. П. на к., о. 16×23.

1945 рік.

Руїни холодильника. К., о. 23×32.

Сутінки. К., о. 25×35.

Хвильоріз. К., о. 20×36.

1946 рік.

Свято перемоги. Ескіз. 1946. К., о. 16×23.

Море. К., о. 24×34.

Морський десант. Ескіз. Д., о. 30×50.

Сутінки в порту. К., о. 28×38.

1947 рік.

«Ми ще повернемося!». 1947. П., о. 200×315.

«Ми ще повернемося!». Ескіз. II варіант. К., о. 50×70.

«Ми ще повернемося!». Ескіз. III варіант. К., о. 41×60.
Сірий день. 1947. П., о. 102×140.

1948 рік.

Десантна операція в районі села Григор'ївка. 1948.
П., о. 170×267.
Десантна операція в районі села Григор'ївка. Ескіз.
К., о. 36×54.
Квіти. Натюрморт. П. на к., о. 29×23.
Сірий день. П., о. 32×43.
Троянди. Натюрморт. К., о. 40×50.
Хризантеми. Натюрморт. К., о. 70,5×56.

1949 рік.

У риголовецькому колгоспі. Повернення з рибалки. 1949.
П., о. 89×114.
Повернення з рибалки. Ескіз. К., о. 14×20.

1950 рік.

Ай-Далари. К., о. 24×34.
Ай-Петрі. К., о. 24×34.
В Гурзуфі. К., о. 24×33.
В Ялтинському порту. К., о. 24×34.
Весна в горах. К., о. 24×34.
Весною. К., о. 25×34.
Весняний мотив. К., о. 33×23.
Гурзуф. К., о. 24×34.
Дача К. О. Коровіна. К., о. 24×34.
Двоє на березі. К., о. 12×20.
Доріжка. К., о. 18×28.
Етюд. К., о. 30×40.
Етюд. К., о. 30×40.
Етюд. К., о. 18×34.

Етюд. К., о. 24×33.
Етюд. П. на к., о. 17×23.
Крим. Весна. К., о. 45×30.
Крим. Ранок. К., о. 20×29.
Літо у Гурзуфі. К., о. 24×32.
Матрос. Етюд. К., о. 33×25.
Матрос. Етюд. К., о. 33×25.
Місячна ніч. П. на к., о. 25×35.
Мигдаль. К., о. 30×46.
Море. К., о. 32×34.
Морський пейзаж. Д. о. 40×20.
На скелях. К., о. 22×34.
На човні. К., о. 28×40.
Новий світ. К., о. 25×33.
Парусник. К., о. 31×35.
Під Ялтою. П., о. 30×45.
Пушкінська скеля. К., о. 24×34.
Пушкінська скеля. К., о. 24×34.
Ранок у Гурзуфі. П., о. 40×59.
Сірий день. К., о. 17×34.
Скеля «Диво». К., о. 30×45.
Скелястий берег. К., о. 24×34.
Складання сітей під камбалу. К., о. 28×28.
Сонячний день. Х. на к., о. 24×37.
Сонячний ранок. К., о. 22×32.
Струмок. К., о. 20×30.
Похмурий день. К., о. 29×44.
Човни. К., о. 26×36.
Човни. К., о. 23×24.
Човни. П., о. 20×31.
Шквал. П., о. 35×50.
Штормовий вечір. К., о. 23×33.
Штормовий вечір. К., о. 34×33.

1951 рік.

Береги Одеси. 1951. К., о. 50×70.

Полудень. 1951. П., о. 99×127.

Ескіз. К., о. 15×18.

Ескіз розпису. К., о. 26×35.

1952 рік.

Вечір біля берегів Одеси. 1952. П., о. 70×100.

Сейнери, застигнуті штормом. 1952. П., о. 100×145,5.

Скелі, освітлені сонцем. 1952. П., о. 50×70.

Етюд. Д., о. 10×13.

Ланжерон. П. на к., о. 16×20.

Петровські кораблі. П., о. 35×50.

1953 рік.

Дівчина на фоні моря. К., о. 42×30.

Порт. Етюд. К., о. 24×34.

1955 рік.

Ай-Далари. К., о. 24×34.

Артеківці. П. на к., о. 50×70.

Артеківський берег. К., о. 25×35.

Аю-Даг. К., о. 14×28.

Аю-Даг. К., о. 24×34.

Біля Артеку. П. на к., о. 50×70.

Біля берега Криму. К., о. 30×44.

Біля дачі К. О. Коровіна. К., о. 30×40.

Біля Ялти. П. на к., о. 50×40.

Бузок цвіте. К., о. 28×40.

Буря. П. на к., о. 32×34.

В Артеку. К., о. 25×34.

У горах. К., о. 15×23.

Весна. П. на к., о. 35×48.
Весна в горах. К., о. 22×28.
Вечір. К., о. 26×36.
Вечір. К., о. 24×34.
Вітряно. К., о. 24×32.
Вид на Ай-Петрі. К., о. 22×37.
Вулиця в Гурзуфі. П., о. 60×39.
Гірська річка. К., о. 23×40.
Гірський струмок. К., о. 24×34.
Гурзуф. Вечір. К., о. 24×34.
Гурзуф. Чехівський будиночок. К., о. 24×32.
Двоє на березі моря. П., о. 42×57.
Дівчина в червоному. П. на к., о. 28×21,5.
Етюд. Д., о. 18×24.
Крим. Новий світ. П., на к., о. 26×38.
Лагодять сіті. К., о. 24×34.
Левада. К., о. 30×41.
Маяк біля входу у Ялту. К., о. 25×36.
Місячна ніч. К., о. 39×26.
Мигдаль цвіте. П., о. 50×70.
Молодий рибак. К., о. 36×28.
Море. К., о. 24×34.
Морський пейзаж. К., о. 40×64.
Піонервожата. Етюд. К., о. 33×24.
Порт. К., о. 14×20.
Похмурий вечір. П., о. 30×40.
Ранок в Гурзуфі. П., о. 40×59.
Рибалки. К., о. 22×34.
Сакля. К., о. 25×34.
Сакля в горах. К., о. 24×32.
Сіренький день. К., о. 16×25.
Скелі. К., о. 24×34.
Скелі в Ай-Даларах. П. на к., о. 25×34.
Скеля «Диво». П., о. 87×110.
Скелі, освітлені сонцем. П., о. 22×28.

Скелястий берег. К., о. 24×34.
Сріблясті камені. К., о. 29×45.
Старий Гурзуф. К., о. 24×30.
Сутінки. К., о. 35×50.
Сутінки. П., о. 23×39.
Теплохід «Крим». Ескіз. К., о. 25×34.
Теплохід «Россия» біля Кримських берегів. К., о. 55×75.
Тил — фронту. Ескіз. К., о. 18×23.
Троянди. Натюрморт. Пап., акв. 20×28.
Учасник повстання на панцернику «Потьомкін»
К., о. 40×28.
Хлопчик. Етюд. К., о. 26×20.
Хмаринка. К., о. 20×14.
Художник на березі. К., о. 25×35.
Штормове море. К., о. 24×34.
Штормове море. К., о. 35×50.
Штормовий вітер. П., о. 50×140.

1956 рік.

Скельки. К., о. 19×30.

1957 рік.

Повсталі потьомкінці виносять тіло Г. М. Вакулінчука
на берег. 1949—1957. П., о. 280×457,5.
Повсталі потьомкінці виносять тіло Г. М. Вакулінчука
на берег. Ескіз. К., о. 25×40.
Берег Великого Фонтану. П., о. 50×70.
В льодах. Ескіз. К., о. 25×35.
В порту. К., о. 17×24.

1958 рік.

В горах. К., о. 27×43.

1959 рік.

Бузок. Натюрморт. П., о. 80×120.

1960 рік.

Сонячний ранок. П., о. 116×180.

Аквалангісти. Ескіз. К., о. 35×38.

У риболовецькому радгоспі. Ескіз. П. на к., о. 30×70.

Скумбрія пішла. Ескіз. П. на к., о. 50×70.

1961 рік.

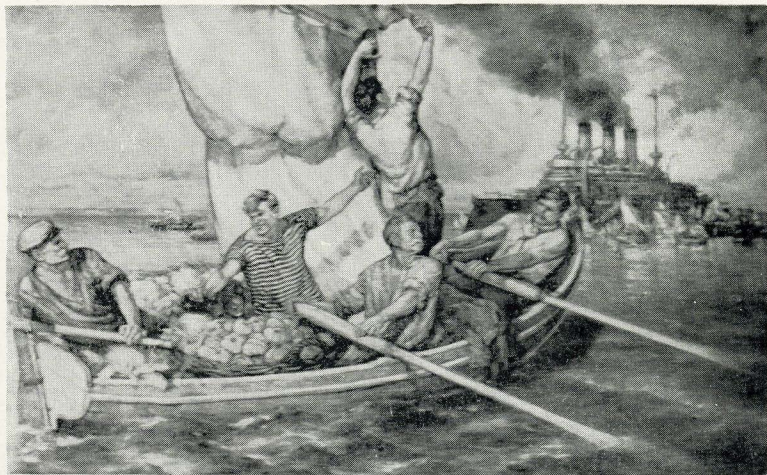
На судноремонтному заводі. Ескіз. П. на к., о. 70×50.

**ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ ВИСТАВОК,
НА ЯКИХ ЕКСПОНУВАЛИСЯ ТВОРИ Л. О. МУЧНИКА**

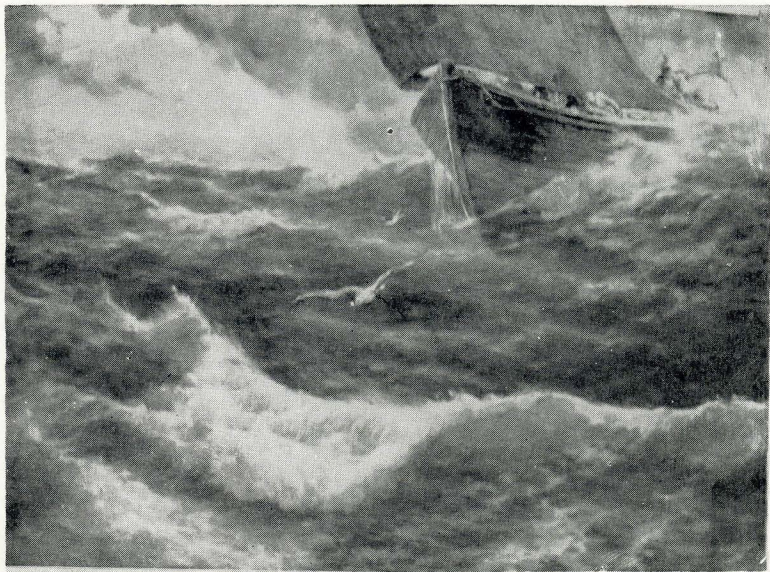
1. Осіння виставка картин Художнього товариства ім. К. К. Костанді. 1925, Одеса.
2. Друга осіння виставка картин Художнього товариства ім. К. К. Костанді. 1926, Одеса.
3. Всеукраїнська ювілейна виставка. 1927—1928, Харків—Київ—Одеса—Дніпропетровськ.
4. Шоста всеукраїнська художня виставка. 1935, Київ—Харків.
5. Виставка «Мистецтво Радянської України». 1936, Харків.
6. Виставка етюдів України та Молдавії. 1936, Київ.
7. Ювілейна виставка творів художників УРСР. 1937—1938, Київ—Москва.
8. Художня виставка «XX років РСЧА та Военно-морського флоту». 1938, Москва.
9. Виставка творів художників УРСР. 1940, Львів.
10. Перша звітна виставка творчого сектору художньо-скульптурних майстерень. 1940, Одеса.
11. Виставка робіт художників України. 1943, Уфа.
12. Виставка «Художники України — рідному Харкову». 1944, Харків.
13. Виставка одеських художників, присвячена XXX-річчю Великої Жовтневої соціалістичної революції. 1947, Одеса.
14. IX українська художня виставка. 1947, Київ.
15. Виставка «30 років Радянської Армії». 1948, Київ.
16. X українська художня виставка. 1950, Київ.

17. Виставка образотворчого мистецтва Української РСР. 1951, Москва.
18. Одеська обласна художня виставка. 1952, Одеса.
19. XI виставка образотворчого мистецтва Української РСР. 1953, Київ.
20. Виставка образотворчого мистецтва Української РСР, присвячена 300-річчю воз'єднання України з Росією. 1954, Київ.
21. Виставка творів художників-мариністів СРСР. 1954, Москва.
22. Одеська обласна художня виставка, присвячена 300-річчю воз'єднання України з Росією. 1954, Одеса.
23. Виставка української скульптури, живопису, графіки. 1955, Варшава.
24. Друга всесоюзна виставка творів художників-мариністів. 1955, Москва.
25. Одеська обласна художня виставка. 1955, Одеса.
26. Одеська обласна художня виставка. 1957, Одеса.
27. Ювілейна художня виставка Української РСР. 1957, Київ.
28. Всесоюзна художня виставка. 1957, Москва.
29. Одеська обласна виставка графіки та театрального декоративного мистецтва. 1959, Одеса.
30. Українська республіканська художня виставка. 1961, Київ.
31. Перша обласна художня виставка етюдів. 1962, Одеса.

РЕПРОДУКЦІЇ

ПІДВІЗ ПРОВІАНТУ ДО ПАНЦЕРНИКА «ПОТЬОМКІН» у 1905 р.». 1934.

СВІЖИЙ ВІТЕР. (БУРЯ НА МОРІ). 1935.

ПОВСТАННЯ НА КРЕЙСЕРІ «ОЧАКОВ». 1937.

ЗАТОПЛЕНИЯ ПАНЦЕРНИКА «СВОБОДНАЯ РОССИЯ» у 1918 р.» 1938.

«МИ ЩЕ ПОВЕРНЕМОСЯ!». 1947.

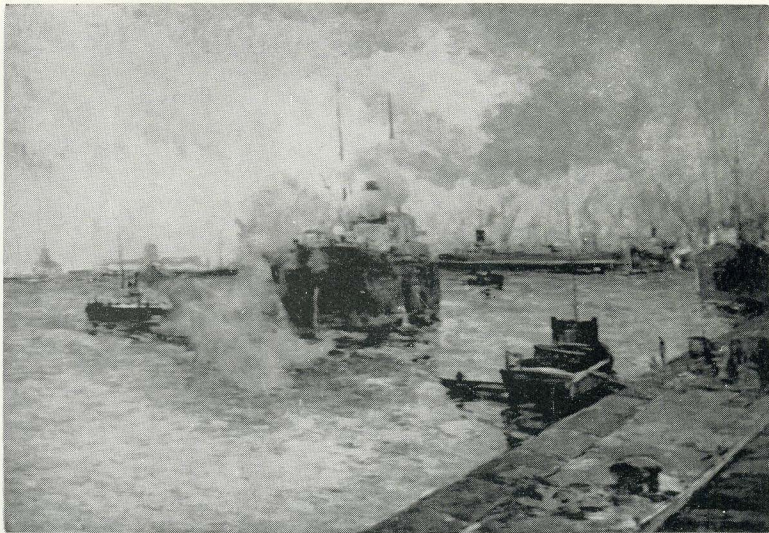
ДЕСАНТНА ОПЕРАЦІЯ В РАЙОНІ СЕЛА ГРИГОР'ЄВКА. 1948.

ПОВЕРНЕННЯ З РИБАЛКИ. ЕСКІЗ. 1949.

НОВИЙ СВІТ. КРИМ. 1950.

В ПОРТУ. ОДЕСА. 1951.

ОПІВДНІ. 1951.

ВЕЧІР. ЛАНЖЕРОН. 1952.

СКЕЛІ, ОСВІТЛЕНІ СОНЦЕМ. 1952.

СКЕЛЯ «ДИВО», 1955.

ПОВСТАЛІ ПОТЬОМКІНЦІ ВІНОСЯТЬ ТІЛО ВАКУЛІНЧУКА НА БЕРЕГ. 1949—1957.

ГУРЗУФ. АЮ-ДАГ. 1955.

Каталог выставк
произведений художника
Леонида Евсеевича Мучника
(на украинском языке)

Редактор *В. Березінський*

Фото *В. Котеліна*

БР 05240. Підписано до друку 13.IX-63 р. Формат пап.
70×108¹/₃₂, 0,5 пап. арк. 1,9 ум. друк. арк. Обл. вид. арк.
1,32. Тираж 500. Ціна 11 коп. Зам. 2206.

Книжкове видавництво, Одеса, вул. Жуковського, 14.
Ф-ка кольорового друку, Одеса, вул. Дзержинського, 24.

Ціна 11 коп.